

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023)
3 §:n 9, 11 ja 20 kohta, 57 §, 64 §:n otsikko, 72 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti ja 102 §
sekä
lisätään 54 §:ään uusi 5 momentti ja 64 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *hyvinvointitiedolla* henkilön itsensä tuottamaa ja hallinnoimaa ja hänen terveyttään ja hyvinvointiaan koskevaa tietoa, jonka henkilö on tallentanut 17 kohdassa tarkoitettuun omatietovarantoon;

11) *palvelunantajalla* viranomaista, julkisoikeudellista yhteisöä, yksityistä elinkeinonharjoittajaa, yhteisöä tai säätiötä, joka järjestää tai toteuttaa sosiaalipalveluja tai terveystalvotuksia sekä työnantajaa, joka järjestää työterveyshuollon palvelut työterveyshuoltolain (1383/2001) 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

20) *tietojärjestelmäpalvelun tuottajalla* tahoa, joka tarjoaa tai toteuttaa palvelunantajalle kohdassa 19 tarkoitettua tietojärjestelmää ja joka vastaa tietojärjestelmän valmistajana, valmistajan lukuun tai yhden tai useamman valmistajan puolesta tietojärjestelmälle asetetuista vaatimuksista;

54 §

Terveydenhuollon palvelunantajan oikeus saada potilastietoja ja potilastietojen luovuttaminen hoidon turvaamiseksi

Terveydenhuollon palvelunantaja saa luovuttaa potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestämiseksi välttämättömiä potilastietoja sekä yhteenvedon annetusta hoidosta potilaan kanssa sovitulle terveydenhuollon palvelunantajalle.

57 §

Tiedonsaantioikeuden toteuttaminen tietojärjestelmän avulla

Edellä 53—55 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden saa toteuttaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tai palvelunantajan käytössä olevan muun tietojärjestelmän avulla sen jälkeen, kun hoitosuhteen tai asiakassuhteen olemassaolo potilaan tai sosiaalihuollon asiakkaan ja luovutuspyynnön esittäjän välillä on tietoteknisesti varmistettu. Tiedonsaantioikeuden toteuttamisessa mainitun tietojärjestelmän avulla on mainittujen pykälien lisäksi noudatettava, mitä muualla säädetään käyttöoikeudesta välttämättömään asiakastietoon.

64 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen tiedonsaantioikeus

Terveydenhuollon viranomaisen palveluksessa toimivalla sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Kansaneläkelaitokselta potilaan sosiaaliturvaetuuksia koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä potilaan terveydentilaan liittyviä etuuksia koskevan neuvonnan ja ohjauksen varmistamiseksi. Potilaalle tulee etukäteen ilmoittaa tiedonsaantioikeuden käyttämisestä.

72 §

Tahdonilmaisupalvelu

Tahdonilmaisupalveluun on tallennettava tieto tämän lain ja lääkemääräyslain mukaisista informoinneista, luovutusluvista, kielloista ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja koskevista suostumuksista.

97 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon käsittelyn ja siihen liittyvän tiedonhallinnan sekä 65 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja yhteisten hallinnonalakohtaisten tietovarantojen toteuttamisen ja käytön suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta sekä käytettävien tietorakenteiden yhteensovittamisesta.

Siirtymäsäännökset

Lain 53 §:ssä tarkoitettu tiedonsaantioikeus sosiaali- ja terveydenhuollon välillä tulee toteuttaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2027, sosiaalihuollon palvelunantajan tiedonsaantioikeus reseptikeskukseen tallennettuihin lääkemääräystietoihin kuitenkin vasta viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2027.

Lain 59 §:n 2 momentissa tarkoitettu kaikkiin potilastietoihin ja työterveyshuoltoon kohdistuva kielto on otettava käyttöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2024.

Sosiaalihuollon palveluiden järjestämisen ja toteuttamisen yhteydessä kirjattavat potilastiedot tulee tallentaa potilasrekisteriin viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2027.

Lain 60 §:ssä tarkoitettu potilastietojen luovuttaminen ulkomaille on toteutettava viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2025.

Sosiaalihuollon palvelunantajan on liityttävä 65 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittuun valtakunnalliseen asiakastietovarantoon viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2026. Jos palvelunantajien tallentamien asiakirjojen 7 momentin mukainen tallentamisveloitteen määräaika on näiden ajankohtien jälkeen, on sen liityttävä valtakunnalliseen asiakastietovarantoon viimeistään silloin, kun tallentamisveloite alkaa. Lain 55 §:n mukainen luovutuslupa on otettava käyttöön silloin, kun sosiaalihuollon palvelunantaja alkaa toteuttaa 55 §:ssä tarkoitettua tiedonsaantioikeutta valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä, kuitenkin viimeistään silloin, kun palvelunantajan on tämän lain mukaan liityttävä valtakunnalliseen asiakastietovarantoon. Sosiaalihuollon palvelunantajan on tallennettava 70 §:n mukaisesti luovutusta koskevat tiedot lokirekisterien säilytyspalveluun viimeistään silloin, kun palvelunantajan on tämän lain mukaan liityttävä valtakunnalliseen asiakastietovarantoon.

Lain 69 §:n 1 momentissa säädetystä veloitteesta tallentaa liittymisen jälkeen asiakasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet valtakunnalliseen asiakastietovarantoon poiketen terveydenhuollon palvelunantajan tulee aloittaa asiakirjojen tallentaminen seuraavasti:

- 1) viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2025 koulupsykologien laatimat asiakirjat;
- 2) viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2026:

- a) ajanvarausasiakirja asiakkaalle ilmoitettavista terveydenhuollon ajanvarauksista;
 - b) seulontatutkimuksista syntyvät laboratoriotulokset;
 - c) ajoterveysteen liittyvät todistukset ja lomakkeet;
 - d) tapaturmiin ja ammattitauti-ilmoituksiin liittyvät todistukset ja lomakkeet;
 - e) lääkärinlausunto terveydentilasta (T-todistus);
 - f) lääkärintodistukset C ja TOD; sekä
 - g) jäljennös kuolintodistuksesta;
- 3) viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2029:

- a) hoitotyön päivittäismerkinnät;
- b) seulontatutkimuksista syntyvät kuvantamistutkimukseen liittyvät asiakirjat;
- c) video- ja äänitallenteet sekä näkyvän valon kuvat;
- d) suun terveydenhuollon yksiköiden tallentamat kuvat; sekä
- e) muut kuin c ja d alakohdassa tarkoitettut kuvat.

Lain 69 §:n 1 momentissa säädetystä veloitteesta tallentaa liittymisen jälkeen asiakasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet valtakunnalliseen asiakastietovarantoon poiketen sosiaalihuollon palvelunantajan tulee aloittaa sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tallentaminen valtakunnalliseen asiakastietovarantoon seuraavasti:

1) perheoikeudellisten palvelujen palvelutehtävissä syntyvät asiakasasiakirjat viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2026; sekä

2) kaikissa palvelutehtävissä syntyvät video- ja äänitallenteet viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2029.

Lain 73 §:n mukaiseen omatietovarantoon tulee toteuttaa 50 §:n mukainen tietojen käsittely toisen puolesta viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2025 ja mahdollisuus luovuttaa hyvinvointitietoja palvelunantajalle on toteutettava valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2026.

Potilastietojen luovuttaminen hyvinvointisovelluksille 74 §:n 2 momentin mukaisesti tulee toteuttaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2024, 50 §:n mukainen puolesta asiointi kuitenkin viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2025 ja reseptikeskukseen tallennettavien lääkemäärysten osalta kuitenkin viimeistään 1 päivänä lokakuuta 2027.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2024.

Helsingissä 7.6.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso